

POSTANOWIENIE

Dnia 18 lipca 2014 r.

Sąd Najwyższy - Sąd Dyscyplinarny w składzie:

SSN Wiesław Błuś (przewodniczący)

SSN Józef Iwulski (sprawozdawca)

SSN Grzegorz Misiurek

na posiedzeniu w dniu 18 lipca 2014 r.,
w sprawie sędziego w stanie spoczynku pptk. rez. **M. L.**
w związku z zażaleniami obwinionego sędziego i Zastępcy Rzecznika
Dyscyplinarnego Sędziów Sądów Wojskowych
na postanowienie Sądu Apelacyjnego – Sądu Dyscyplinarnego w [...] z dnia 24 marca 2014 r.,

p o s t a n o w i ł:

- 1. uchylić zaskarżone postanowienie i przekazać sprawę Sądowi Apelacyjnemu – Sądowi Dyscyplinarnemu w [...] do rozpoznania;**
- 2. na podstawie art. 430 § 1 k.p.k. w zw. z art. 429 § 1 k.p.k. i art. 345 § 1 k.p.k. w zw. z art. 128 u.s.p. zażalenie obwinionego M. L. pozostawić bez rozpoznania.**

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 24 marca 2014 r. Sąd Apelacyjny – Sąd Dyscyplinarny, na podstawie art. 345 § 1 k.p.k. w zw. z art. 128 u.s.p., przekazał sprawę obwinionego sędziego Zastępcy Rzecznika Dyscyplinarnego Sędziów Sądów Wojskowych w celu uzupełnienia postępowania dyscyplinarnego, wobec istotnego jego braku w postaci niedopuszczenia dowodu z opinii dwóch biegłych lekarzy psychiatrów przy wystąpieniu uzasadnionych wątpliwości co do

poczytalności obwinionego M. L. w rozumieniu art. 79 § 1 pkt 3 k.p.k. wobec uznania przez Sąd Apelacyjny – Sąd Dyscyplinarny, że dokonanie tych czynności dowodowych powodowałoby znaczne trudności.

W uzasadnieniu tego postanowienia Sąd pierwszej instancji stwierdził, że ujawnione wątpliwości co do poczytalności obwinionego istniały już w trakcie prowadzonego przez Zastępcę Rzecznika postępowania dyscyplinarnego, który nie rozpoznał złożonego przez obwinionego wniosku o wyznaczenie mu obrońcy z urzędu i przesłał wniosek o rozpoznanie sprawy dyscyplinarnej do Wojskowego Sądu Dyscyplinarnego. Niedopuszczenie dowodu z opinii dwóch biegłych lekarzy psychiatrów już na etapie postępowania dyscyplinarnego uznał Sąd Apelacyjny za istotny brak tego postępowania, którego nie da się łatwo konwalidować w toku postępowania sądowego, bo wiązałoby się to, w jego ocenie, z podjęciem przez Sąd pracochłonnych i czasochłonnych czynności oraz powodowałoby zakłócenia toku postępowania sądowego.

Powyższe postanowienie zaskarżyli zażaleniami, na podstawie art. 345 § 3 k.p.k., Zastępca Rzecznika Dyscyplinarnego Sędziów Sądów Wojskowych oraz obwiniony.

Zastępca Rzecznika Dyscyplinarnego zaskarżył postanowienie w całości, zarzucając mu obrazę art. 345 § 1 k.p.k. wskutek wydania przez Sąd tego postanowienia po rozpoczęciu rozprawy dyscyplinarnej, pomimo, że wskazany brak ujawnił się już w toku postępowania dyscyplinarnego i uniemożliwił zastosowanie art. 397 § 1 k.p.k. Nadto tenże żalący zarzucił, że nawet istotny brak ujawniony w toku postępowania dyscyplinarnego mógł zostać usunięty w postępowaniu sądowym przez Sąd dyscyplinarny, bo nie spowodowałoby to znacznych trudności.

Zarzut obrazy art. 2 § 1 pkt 4 k.p.k. uzasadnił ten żalący błędnym przyjęciem, że przeprowadzenie omawianego dowodu przez Sąd spowodowałoby uchybienie wymogowi rozpoznania sprawy w rozsądnym terminie, podczas gdy w razie ewentualnej konieczności wyznaczenia przez Sąd obrońcy z urzędu i ewentualnej konieczności orzeczenia przez sąd o zatrzymaniu i przymusowym doprowadzeniu obwinionego na badanie, to właśnie zaskarżone postanowienie spowoduje opóźnienie w rozpoznaniu sprawy i rozstrzygnięciu jej w rozsądnym terminie, uwzględniającym przedawnienie karalności przewinień dyscyplinarnych.

Zastępca Rzecznika wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia.

Z kolei obwiniony sędzia zarzucił zaskarżonemu postanowieniu brak rozstrzygnięcia w kwestii zwrotu sprawy Zastępcy Rzecznika Dyscyplinarnego celem uzupełnienia całego postępowania dyscyplinarnego, prowadzonego od początku – w ocenie tego żalącego – z rażącym naruszeniem prawa obwinionego do obrony.

W uzasadnieniu zażalenia obwiniony stwierdził natomiast, że należy zgodzić się z rozstrzygnięciem Sądu I instancji, bo materiał dowodowy został zgromadzony przez Rzecznika Dyscyplinarnego z rażącym naruszeniem prawa obwinionego do obrony, a postanowienie o zwrocie akt powinno zawierać punkt o obowiązku ponownego przeprowadzenia czynności postępowania dyscyplinarnego z udziałem obrońcy, których nie można konwalidować w postępowaniu sądowym.

Sąd Najwyższy – Sąd Dyscyplinarny zważył, co następuje.

Zażalenie Zastępcy Rzecznika Dyscyplinarnego zasługiwało na uwzględnienie wobec zasadności sformułowanych w nim zarzutów, co skutkowało uchyleniem zaskarżonego postanowienia i przekazaniem sprawy Sądowi Apelacyjnemu do rozpoznania.

Natomiast zażalenie obwinionego Sąd Najwyższy postanowił pozostawić bez rozpoznania na podstawie art. 430 § 1 k.p.k. w zw. z art. 429 § 1 k.p.k. i art. 345 § 3 k.p.k. oraz w zw. z art. 128 u.s.p.

Zgodnie z art. 345 § 1 k.p.k., sąd przekazuje sprawę prokuratorowi w celu uzupełnienia śledztwa lub dochodzenia, jeżeli akta sprawy wskazują na istotne braki tego postępowania, zwłaszcza na potrzebę poszukiwania dowodów, zaś dokonanie niezbędnych czynności przez sąd powodowałoby znaczne trudności. Według przeważającej w orzecznictwie wykładni tego przepisu, nieprzeprowadzenie w postępowaniu przygotowawczym dowodu z opinii sądowo-psychiatrycznej w wypadku, gdy na podstawie ujawnionych okoliczności zachodzi uzasadniona wątpliwość co do poczytalności sprawcy, uznać należy za istotny brak postępowania przygotowawczego (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 27 stycznia 1979 r., IV KZ 207/78, OSNKW 1979 nr 5, poz. 60; PiP 1979 nr 11, s. 183, z glosą W. Daszkiewicza; z dnia 27 lipca 1974 r., IV KZ 150/74, OSNPG 1974 nr 11, poz. 134; z dnia 21 listopada 1977 r., Z 34/77, OSNKW 1977 nr 12, poz. 138 oraz z

dnia 8 lutego 1985 r., IV KZ 21/85, OSNKW 1985 nr 9-10, poz. 79; PiP 1986 nr 7, s. 140, z glosą H. Gajewskiej- Kraczkowskiej, a także postanowienia Sądów Apelacyjnych w Katowicach z dnia 9 października 1991 r., II AKz 63/91, OSA 1992 nr 3, poz. 21; w Poznaniu z dnia 10 września 1992 r., II AKz 231/92, OSA 1992 nr 12, poz. 63; w Katowicach z dnia 5 stycznia 1994 r., II AKz 238/93, OSA 1994 nr 6, poz. 37; w Gdańsku z dnia 12 października 1994 r., AKz 437/94, Prokuratura i Prawo 1995 nr 4- dodatek, poz. 24 oraz w Szczecinie z dnia 4 listopada 2009 r., II AKz 341/09, OSA 2011 nr 10, s. 3). Sąd Najwyższy - Sąd Dyscyplinarny podziela tę wykładnię a to oznacza, że w rozpoznawanej sprawie spełniona została przesłanka zastosowania art. 345 k.p.k. polegająca na istotnych brakach postępowania wyjaśniającego.

Brak jest jednak podstaw do uznania, że wystąpiła druga z przesłanek stosowania art. 345 § 1 k.p.k. polegająca na znacznych trudnościach w przeprowadzeniu niezbędnych czynności (w tym przypadku przeprowadzenia dowodu z opinii sądowo-psychiatrycznej) przez sąd dyscyplinarny. Ocenę wystąpienia tej okoliczności należy bowiem odnieść do sytuacji procesowej zaistniałej w konkretnej sprawie. Przeciwko obwinionemu w Sądzie Apelacyjnym-Sądzie Dyscyplinarnym w [...] toczy się równocześnie inne postępowanie dyscyplinarne (ASD .../13), w którym podjęte zostało analogiczne postanowienie (z dnia 12 lutego 2014 r.) o przekazaniu sprawy obwinionego rzecznikowi dyscyplinarnemu w celu przeprowadzenia dowodu z opinii biegłych lekarzy psychiatrów. To postanowienie Sądu Apelacyjnego zostało jednak uchylone postanowieniem Sądu Najwyższego - Sądu Dyscyplinarnego z dnia 16 maja 2014 r., SNO 15/14, a sprawa została przekazana Sądowi Apelacyjnemu do rozpoznania. Oznacza to, że w tej sprawie Sąd Dyscyplinarny przeprowadzi dowód z opinii biegłych psychiatrów, a to prowadzi do wniosku, że nie można uznać, aby w rozpoznawanej sprawie przeprowadzenie takiego dowodu przez Sąd Apelacyjny powodowało znaczne trudności.

W tym stanie rzeczy Sąd Najwyższy orzekł jak w punkcie pierwszym sentencji na podstawie art. 438 pkt 2 k.p.k. w zw. z art. 128 u.s.p.

Natomiast zażalenie obwinionego M. L. nie może podlegać rozpoznaniu, albowiem akceptując samą decyzję o zwrocie sprawy do postępowania

wyjaśniającego, zakwestionował on jedynie zakres zwrotu sprawy, co jest niedopuszczalne w świetle unormowania zawartego w art. 345 § 3 k.p.k., jak i art. 425 § 3 k.p.k. Zgodnie z art. 345 § 3 k.p.k. zaskarżalne jest bowiem jedynie postanowienie o zwrocie sprawy, zatem *a contrario* nie jest możliwe zaskarżanie postanowienia odmawiającego zwrotu. Tym samym też nie może być kwestionowana zbyt wąska przyczyna zwrotu sprawy. Ponadto nie wskazuje to na istnienie *gravamen* po stronie podmiotu podnoszącego taki zarzut. Jeżeli bowiem w przekonaniu obwinionego konieczne jest przeprowadzenie innych jeszcze określonych czynności dowodowych, a sąd nie uznał ich za na tyle trudne do przeprowadzenia, by z ich powodu dokonać zwrotu sprawy, to może on w toku postępowania dowodowego przed sądem złożyć odpowiednie wnioski dowodowe.

Wobec powyższego Sąd Najwyższy orzekł jak w punkcie drugim sentencji swego postanowienia na podstawie art. 430 § 1 k.p.k. w zw. z art. 429 § 1 k.p.k., art. 345 § 3 k.p.k. i w zw. z art. 128 u.s.p.